

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens framställning i proposition 2002/03:1 avseende anslagsäskanden för år 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan. I propositionen föreslår regeringen riksdagen att den skall anvisas sammanlagt 1 284 511 000 kronor till detta utgiftsområde för budgetåret 2003. Utgiftsområdet omfattar sjutton olika anslag. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsramar för de olika anslagen.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till bemyndiganderam vad gäller anslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet.

Utskottet tar även ställning till ett antal motionsyrkanden som gäller förslag om anslagsförändringar inom utgiftsområdet vilka samtliga avstyrks. Till betänkandet är fogat två reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Propositionen.....	5
Motionerna	5
Utskottets överväganden	6
Reservationer.....	8
1. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2).....	8
2. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2).....	8
Särskilda yttranden	10
1. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2).....	10
2. Allmänt om utgiftsområde 5	10
Förteckning över behandlade förslag.....	12
Propositionen.....	12
Motioner från allmänna motionstiden.....	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Bemyndigande att besluta om bidrag för fredsfrämjande verksamhet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003, i fråga om ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 135 000 000 kronor efter år 2003. Därmed bifaller riksdagen *proposition 2002/03:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan punkt 1*.

2. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor utskottet angivit, för budgetåret 2003 anslagen inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen Utskottets förslag i efterföljande specifikation. Därmed bifaller riksdagen *proposition 2002/03:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan punkt 2* samt avslår motionerna *2002/03:U268 yrkande 9*, *2002/03:U300*, *2002/03:U301 yrkandena 1–4* samt *2002/03:Fö271 yrkande 4*.

Reservation 1 (kd)

Reservation 2 (c)

Stockholm den 14 november 2002

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Berndt Ekholm (s), Carl B Hamilton (fp), Carina Hägg (s), Birgitta Ahlqvist (s), Lars Ohly (v), Kent Härstedt (s), Göran Lindblad (m), Anders Sundström (s), Cecilia Nilsson Wigström (fp), Agne Hansson (c), Ewa Björling (m), Veronica Palm (s), Lotta N Hedström (mp), Rosita Runegrund (kd) och Ronny Olander (s).

Specifikation avseende förslag till beslut om anslag under utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Utskottets förslag	Res. (kd)	Res. (c)
5:1 Nordiskt samarbete	(ram)	1 594		
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	(ram)	5 396		
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	(ram)	595 239	+3 000	
5:4 Nordiska ministerrådet	(ram)	325 477	-10 000	
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	(ram)	36 855		
5:6 Fredsfrämjande verksamhet	(ram)	133 958		
5:7 Svenska institutet	(ram)	66 818	-3 000	-5 000
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	(ram)	8 535	-3 000	
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	(ram)	1 659		
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	(ram)	9 000	-9 000	
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	(obet.)	26 053	-4 000	
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	(ram)	12 992		-1 000
5:13 Utrikespolitiska Institutet	(obet.)	13 490		-2 000
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	(ram)	3 224		
5:15 Inspektionen för strategiska produkter	(ram)	20 693		
5:16 Europainformation m.m.	(ram)	16 000	-4 000	-6 000
5:17 Föreningen Norden	(ram)	7 528		
Summa		1 284 511	-30 000	-14 000

Propositionen

Politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik består av 17 anslag fördelade på delområdena Internationella organisationer, Fredsfrämjande verksamhet, Information om Sverige i utlandet samt Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor. Inom politikområdet verkar tre myndigheter: Svenska institutet, Inspektionen för strategiska produkter samt Folke Bernadotteakademien.

Regeringen anför i propositionen att målet för politikområdet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

Motionerna

I flerpartimotion 2002/03:Fö271 (*fp, v, mp*) yrkande 4 om humanitär minröjning anføres att Utrikesdepartementet bör finansiera Sveriges fortsatta stöd till Geneva International Centre for Humanitarian Demining (GICHD).

Moderata samlingspartiet menar i kommittémotion 2002/03:U301 (*m*) yrkande 1 att anslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet bör tillföras 20 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. I yrkande 2 i samma motion anføres att anslaget 5:10 skall avskaffas. Därvid skulle en besparing uppgående till 9 miljoner kronor göras. I motionens yrkande 3 framför motionärerna förslaget att anslaget 5:1 Nordiskt samarbete skall ökas med 1 miljon kronor och i yrkande 4 att även anslaget 5:4 Nordiska ministerrådet skall tillföras 1 miljon kronor utöver regeringens förslag. Sammantaget skulle dessa förändringar innebära att anslaget till utgiftsområde 5 ökar med 13 miljoner kronor.

Kristdemokraterna vill med de förslag som framförs i kommittémotion 2002/03:U268 (*kd*) yrkande 9 genomföra besparingar på sammanlagt 30 miljoner kronor inom utgiftsområde 5. De största besparingarna skall enligt Kristdemokraterna göras inom anslagen 5:4 Nordiska ministerrådet (-10 miljoner kronor) och 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (-9 miljoner kronor). Motionärerna menar i samma yrkande att anslaget 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer skall utökas med 3 miljoner kronor. Dessa nya medel skall användas för att höja Sveriges bidrag till Europarådets verksamhet.

Även Centerpartiet önskar se en minskning av anslaget till utgiftsområde 5. Enligt kommittémotion 2002/03:U300 (*c*) skall anslaget till utgiftsområdet minskas med sammanlagt 14 miljoner kronor. Denna minskning skall fördelas på anslagen 5:7 Svenska institutet, 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet, 5:13 Utrikespolitiska institutet samt 5:16 Europa-information m.m.

Utskottets överväganden

I flerpartimotion 2002/03:Fö271 (*fp, v, mp*) efterlyser motionärerna i yrkande 4 att utrikesdepartementet bör finansiera Sveriges fortsatta stöd till Geneva Centre for Humanitarian Demining (GICHD).

Räddningsverket disponerar anslaget 7:4 Samhällets skydd mot olyckor inom ramen för utgiftsområde 6 Totalförsvaret. Vissa medel inom detta anslag har använts till internationella insatser. Detta innefattar även insatser för minröjning samt ett svenskt bidrag till Geneva International Centre for Humanitarian Demining (GICHD). Under budgetåret 2002 uppgår Räddningsverkets stöd till GICHD till 2 400 000 kr enligt vad utskottet inhämtat.

Därutöver når offentliga medel från Sverige GICHD via två andra kanaler, Sida och UD.

Vad gäller Sida utgör stödet 1 000 000 kr under år 2002 för ett stipendieprogram för att möjliggöra att representanter från stater i tredje världen kan delta i uppföljningen av Ottawaprocessen. Därutöver har Sida anslagit medel för rådgivning kring minröjning i Kambodja. Medlen tas från budgeten för utgiftsområde 7. Dessa insatser bygger på avtal som Sida har upprättat med GICHD.

Motionärernas önskan är att UD skall finansiera det fortsatta stödet. Utskottet har inhämtat att GICHD har tillställt Utrikesdepartementet en projektsökansökan om finansiering av dess verksamhet. Ansökan är under beredning i Regeringskansliet och utskottet har erfarit att regeringen indikativt har visat ett positivt intresse för att ekonomiskt stödja GICHD under år 2002.

Utskottet kan således konstatera att det som motionärerna efterlyser redan är på väg att förverkligas. Utskottet ser därför inte behov av någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motion 2002/03:Fö271 (*fp, v, mp*) yrkande 4 och avstyrker därmed motionen.

Den ramnivå som föreslås i propositionen för budgetåret 2003 uppgår till 1 284 miljoner kronor. Utskottet har i yttrande 2002/03:UU2y till finansutskottet tillstyrkt regeringens förslag beträffande utgiftsområdet. I *propositionens punkt 2* föreslår regeringen att riksdagen budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt den tabell som framgår av bilaga 1. Avvikande uppfattningar vad gäller anslagsfördelningen framkommer i motionerna 2002/03:U301 (*m*) yrkandena 1–4, 2002/03:U268 (*kd*) yrkande 9 samt 2002/03:U300 (*c*) vilka har refererats tidigare i föreliggande betänkande. Kristdemokraternas och centerpartiets avvikelser från regeringens förslag framgår även av tabellen Specifikation avseende förslag till beslut under utgiftsområde 5 Internationell samverkan i detta betänkande.

Utskottet finner regeringens förslag vad gäller anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan väl avvägda och tillstyrker *propositionens punkt 2*. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2002/03:U301 (*m*) yrkandena 1–4, 2002/03:U268 (*kd*) yrkande 9 samt 2002/03:U300 (*c*).

Utskottet tillstyrker vidare *propositionens punkt 1* och bemyndigar därmed regeringen att under 2003 vad gäller ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verk-

samhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter på högst 135 000 000 kronor efter år 2003.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2)

av Rosita Runegrund (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 anslag inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen Res. (kd) i den specifikation som följer efter utskottets förslag till riksdagsbeslut. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:U268 yrkande 9 och delvis proposition 2002/03:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan punkt 2 samt avslår motionerna 2002/03:U300, 2002/03:U301 yrkandena 1–4 och 2002/03:Fö271 yrkande 4.

Ställningstagande

Kristdemokraterna vill genomföra besparingar på sammanlagt 30 miljoner kronor inom utgiftsområde 5. De största besparingarna skall göras inom anslagen 5:4 Nordiska ministerrådet (-10 miljoner kronor) och 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling (-9 miljoner kronor). Enligt Kristdemokraternas uppfattning skall anslaget 5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer utökas med 3 miljoner kronor. Dessa nya medel skall användas för att höja Sveriges bidrag till Europarådets verksamhet.

2. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2)

av Agne Hansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse: Riksdagen anvisar för budgetåret 2003 anslag inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen Res. (c) i den specifikation som följer efter utskottets förslag till riksdagsbeslut. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:U300 och delvis proposition 2002/03:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan punkt 2 samt avslår motionerna 2002/03:U268 yrkande 9, 2002/03:U301 yrkandena 1–4 och 2002/03:Fö271 yrkande 4.

Ställningstagande

Centerpartiet önskar se en minskning av anslaget till utgiftsområde 5 omfattande sammanlagt 14 miljoner kronor. Denna minskning skall fördelas på anslagen 5:7 Svenska institutet, 5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet, 5:13 Utrikespolitiska institutet samt 5:16 Europainformation m.m.

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2003 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan (punkt 2)

Göran Lindblad och Ewa Björling (båda m) anför:

Vi menar att anslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet bör tillföras 20 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Vidare bör anslaget 5:10 avskaffas varvid en besparing uppgående till 9 miljoner kronor kan göras. Vi förordar att anslaget 5:1 Nordiskt samarbete ökas med 1 miljon kronor och att anslaget 5:4 Nordiskt samarbete tillförs 1 miljon kronor utöver regeringens förslag. Sammantaget skulle dessa förändringar innebära att anslaget till utgiftsområde 5 ökar med 13 miljoner kronor.

2. Allmänt om utgiftsområde 5

Lotta N Hedström (mp) anför:

I budgetpropositionen 2002/03:1 utgiftsområde 5 görs bl.a. nedanstående fyra påpekanden. Eftersom Miljöpartiet inte haft möjlighet att påverka texter och motivskrivningar i propositionen och har en avvikande mening vad avser vissa motivtexter finner jag det lämpligt att markera detta. Dessa avvikande meningarna berör utrikespolitiska bedömningar, och skrivningarna i propositionen medför i förefintlig form, enligt min mening, riktningförändringar och försämringar jämfört med tidigare svenska ställningstaganden.

Arbete med att utveckla de civila krishanteringsmekanismerna i EU har inte på långt när stått i paritet med utvecklingen av de militära. Särskilda svenska ansträngningar bör dessutom göras för detta. Skrivningen på s. 19, stycket 3:5 *Insatser* bör ha följande lydelse i stycke sex, vänstra spalten:

Den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna ... och andra internationella aktörer. Särskilda svenska ansträngningar bör göras för att uppbyggnaden av den civila krishanteringskapaciteten minst skall stå i paritet med den militära. EU:s utrikes ...

Vidare är beskrivningarna av våra relationer med länder utanför Europa, s. 28, intrikata. Vi delar inte det okritiska och närmast servila förhållningssätt som intas till Amerikas förenta stater och vill därför ersätta texten på s. 28, vänstra spalten, fjärde stycket med följande:

Relationen till Förenta staterna är av helt central betydelse och det har sin grund dels i en omfattande handel, dels i säkerhetspolitiska balansskäl.

Historieskrivningen om det svenska engagemanget i Mellanösternkonflikten är väl självförhålligande och stämmer inte längre med hur våra insatser under senare år har uppfattats av omvärlden. Dessutom finns ingen anledning att förtiga vilken den ”omständighet” som råder i området är, nämligen renodlad ockupation. Sidan 28, högra spalten, stycke tre bör därför ha följande lydelse:

Sverige fullföljer sin tradition av aktivt engagemang för en allomfattande, rättvis och varaktig fredsuppgörelse mellan israeler och palestinier grundad på FN:s och säkerhetsrådets resolutioner. Biståndssamarbete med palestinierna fortsätter, trots de svårigheter det innebär under rådande ockupation.

Svensk utrikes- och säkerhetspolitik avseende Afghanistan skall bedrivas med beaktande av att den sköra utvecklingen i landet efter USA:s intervention sedan oktober 2001 och talibanregimens fall fortsatt kräver internationell närvaro och observation för att möjliggöra en stabil och positiv utveckling. Därför hade jag föredragit följande lydelse:

Den sköra utvecklingen i Afghanistan efter USA:s intervention sedan oktober 2001 och talibanregimens fall kräver fortsatt internationell närvaro och observation för att möjliggöra en stabil och positiv utveckling.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:1 utgiftsområde 5 Internationell samverkan föreslår regeringen

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2003 för ramanslaget 5:6 Fredsfrämjande verksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 135 000 000 kr efter år 2003 (avsnitt 3.8.6),
2. att riksdagen för budgetåret 2003 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
5:1 Nordiskt samarbete	ramanslag	1 594
5:2 Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. samt diverse kostnader för rättsväsendet	ramanslag	5 396
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	ramanslag	595 239
5:4 Nordiska ministerrådet	ramanslag	325 477
5:5 Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)	ramanslag	36 855
5:6 Fredsfrämjande verksamhet	ramanslag	133 958
5:7 Svenska institutet	ramanslag	66 818
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	ramanslag	8 535
5:9 Utredningar och andra insatser på det utrikespolitiska området	ramanslag	1 659
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	ramanslag	9 000
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	obetecknat anslag	26 053
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	ramanslag	12 992
5:13 Utrikespolitiska Institutet	obetecknat anslag	13 490
5:14 Forskningsverksamhet av särskild utrikes- och säkerhetspolitisk betydelse	ramanslag	3 224
5:15 Inspektionen för strategiska produkter	ramanslag	20 693
5:16 Europainformation m.m.	ramanslag	16 000
5:17 Föreningen Norden	ramanslag	7 528
Summa		1 284 511

Motioner från allmänna motionstiden

2002/03:U268 av Holger Gustafsson m.fl. (kd):

9. Riksdagen anvisar med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan:

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
5:3 Bidrag till vissa internationella organisationer	595 239	+3 000
5:4 Nordiska ministerrådet	325 477	-10 000
5:7 Svenska institutet	66 818	-3 000
5:8 Övrig information om Sverige i utlandet	8 535	-3 000
5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling	9 000	-9 000
5:11 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	26 053	-4 000
5:16 Europainformation m.m.	16 000	-4 000
Summa	1 284 511	-30 000

2002/03:U300 av Agne Hansson m.fl. (c):

- Riksdagen beslutar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt följande uppställning:

Belopp i tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
5:7 Svenska institutet	66 818	-5 000
5:12 Forskning till stöd för nedrustning och internationell säkerhet	12 992	-1 000
5:13 Utrikespolitiska institutet	13 490	-2 000
5:16 Europainformation m.m.	16 000	-6 000
Summa	1 284 511	-14 000

2002/03:U301 av Göran Lennmarker m.fl. (m):

- Riksdagen anvisar till utgiftsområde 5 anslag 5:6 Fredsfrämjande verksamhet för budgetåret 2003 20 000 000 kr mer än regeringen eller således 153 958 000 kr.
- Riksdagen beslutar att avskaffa utgiftsområde 5 anslag 5:10 Information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling i enlighet med vad som anförs i motionen.
- Riksdagen anvisar till utgiftsområde 5 anslag 5:1 Nordiskt samarbete för år 2003 1 000 000 kr mer än regeringen eller således 2 594 000 kr.

4. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 5 anslag 5:4 Nordiska ministerrådet för år 2003 1 000 000 kr mer än regeringen eller således 326 477 000 kr.

2002/03:Fö271 av Lars Ångström m.fl. (mp, fp, v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Utrikesdepartementet bör finansiera Sveriges fortsatta stöd till Geneva International Centre for Humanitarian Demining, GICHD.